

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 6 (1744) 1991 m. vasario mėn. 19 d.

XXXVI METAI

Melbourne

TIKRASIS PERESTROIKOS VEIDAS

Rašo L. Tulaba

1956 metais, kai pasaulio dėmesys buvo sukoncentruotas prie Suezio kanalo, kurį Egiptas ryžosi savintis, bet Anglija ir Prancūzija bandė ginklu ginti kanalo tarptautiškumą, Maskvos ambasadorius Antropovas Budapešte išprovokavo Vengrijos patrijų sukilimą, kad sunaikintų krašte tautinę rezistenciją, ir taip užtikrintų pilną Kremliaus viešpatavimą šiame krašte. Kai dabar pasaulio dėmesys yra nukreiptas į Persijos įlanką, kur grėšia baiminantis karas tarp Irako ir beveik viso kito pasaulio, vadovaujant Amerikai, dėl Kuwait išlaisvinimo, M. Gorbačiovo, rinktinis Andropovo mokins ir bendradarbis, ruošiasi panaudoti jėgą ir smurtą, kad iš naujo pavergtų tris Baltijos respublikas. Karo veiksmai šiuo metu vykstantys Lietuvoje rodo, kiek M. Gorbačiovas buvo vertas gauti Nobelio taikos premiją. Tai tikras farsas. Nobelio premijų teikejai turėtų gėdytis.

Tragiški įvykiai Lietuvoje rodo ir įspėja neturėti iliuzijų, ir nepasiduoti klasingai propagandai, kurią varė ir varo mūsų tarpe Maskvos agentai. Reikalaujame pagalbos iš kitų, bet užmirštame, jog visų pirma mes patys privalome būti vieningi ir veiklus reikalaujant Lietuvai laisvės. Sunku suprasti, kaip kai kurie net iš mūsų aukštai stovinčių visuomeninėje-politinėje veikloje asmenų ima kalbėti apie reikala, kad VLIKas likviduotųsi. Ne likviduoti, bet sustiprinti privalome visas mūsų jėgas, kad sėkmingiau galėtume padėti mūsų broliams, kurie heroiskai kovoja dėl šventų tautos teisių Lietuvoje.

Balsai, kurie iš visų pasaulio galiūnų pasiekia Maskvą, reikalaujami respektuoti šventus Lietuvų tautos reikalavimus savistoviai gyventi laisvų centrines Europos kraštų tarpe, yra plačiai girdimi ir komentuojami, ir jie neabejotinai teikia viltį, kad laimėsime.

Vieninga Europa jos dabartinio vadovo Luksemburgo vyriausybės atstovo pareiškimu reikalauja nevertoti karinės jėgos prieš Lietuvą ir kitus du Baltijos kraštus, bet respektuoti jų teisėtus reikalavimus nepriklausomybės, kitaip Europos valstybės turės peržiūrėti savo politiką remti ekonomiškai Sovietų Sąjungą. Šį pareiškimą padarė Zenevoje Luksemburgo Užsienių Reikalų ministeris Jacques Poos. Didžiosios Britanijos Užsienių Reikalų ministeris John Weston pakvietė Sovietų Sąjungos ambasadorių į Foreign Office ir pareikalavo, kad Kremlius atšauktų savo kariuomenę iš Lietuvos ir liautųsi naudoti karinę prievartą, bet ginčijamus klausimus stengtųsi išspręsti tarpusavyje derybomis.

Ypatingu būdu Lietuvą šiomis dienomis užtaria šv. Tėvas Jonas Paulius II. Penktadienį, kai tik pirmos žinios apie karinius veiksmus Lietuvoje pasiekė laisvą pasaulį, šv. Tėvas pasiuntė kard. V. Sladkevičiui telegramą, kurios tekstas paskelbtas „L'Osservatore Romano“ pirmame puspalyje sausio 12 d. laidoje.

Telegramos tekstas sekantis:-

„Siame momente, kai mane pasiekia žinia apie naujus

sunkumus, noriu pareikšti Jūsų Eminencijai mano pakartotina solidarumą su mylima lietuvių tauta kančioje ir nuogastavime.

Reiškių karštą viltį, kad praeities patirtis, įkvėptų visuose ryžtą siekti visu atkaklumu ir kantrumu atvirame dialoge ir tarpusavyje respektuoti rasti teisingą sprendimą pašalinti dabartinį įtempimą.

Pavedu Gailėstingumo Motinai šį savo troškimą, kuris plaukia iš gilumos mano širdies ir meldžiu kilniai lietuvių Tautai ir jos Ganytojams Visagallo Viešpaties Dievo palaimos“.

Jonas Paulius PP II

Seštadienį 12 sausio priimdamas iškilmingoje audiencijoje prieš šv. Sosto akredituotus diplomatus Kristaus Vietininkas pasakė svarbią politinio pobūdžio kalbą, kurioje palietė grąsomo karo Persijos įlankoje klausimą, kviesdamas taikiu būdu išspręsti Kuvait klausimą; prisiminė taip pat įvykius Pabaltijoje, ragindamas respektuoti teisingus trijų Baltijos respublikų savarankumo siekius; ypač, pabrėžė Jo Sventenybę, giliai atjaučiu man brangią Lietuvą.

Sekmadienį gi 13 sausio, kalbėdamas į susirinkusią minią, kurioje buvo ir mažą grupę lietuvių su tautine vėliava, šv. Tėvas pakartotinai ragino išvengti karo Persijos įlankoje. Pabaigoje prisiminė ir Lietuvą, kuri šiuo metu išgyvena skaudžius bandymus.

Tikėkime ir melskime Viešpatį, kad visi šie užtarimo balsai rastų atgarsį Kremliaus valdovų sielose. Norisi tikėti ir kartoti su poetu: „Kad tu, gude, nesaulauktum nebus, kaip tu nori, bus kaip Dievas duos!“

Amerikiečių pareiškimas dėl įvykių Pabaltijoje

Grieščiausia iki šiol amerikiečių pareiškimą dėl įvykių Pabaltijoje žurnalistam perskaitė pats prezidentas Bush'as. Jis pažymėjo, kad nėra jokio pateisinimo jėgos panaudojimui prieš taikias ir demokratines išrinktas vyriausybes, atkreipė dėmesį, kad šaunūs pabaltiečiai ir jų lyderiai iki šiol visuomet laikėsi kilniai ir santūriai. Jungtinių Amerikos Valstybių žmonės galvoja apie pabaltiečius ir už juos meldžiasi, jų mintys ypač nukreiptos į lietuvių tautą, kuri patyrė didelę tragediją. Prezidentas toliau pasakė, kad įvykiai Pabaltijoje visiškai nesiderina su demokratinėmis, taikiomis pastarųjų laikų permainomis Sov. Sąjungoje, kad Jungtinės Amerikos Valstybės smerkia sovietų veiksmus Pabaltijoje, kurie neišvengiamai gali atsilipti į amerikiečių ir sovietų santykius. Bush'as įsakmiai pareikalavo sovietus ateiityje susilaikyti nuo bet kurių veiksmų, galinčių iššaukti smurtą, pareikalauti žmonių aukų, paragino sovietų vyriausybę grįžti prie taikų derybų ir dialogo su teisėtom Pabaltijos valstybių vyriausybėmis. Prezidentas, galop, patvirtino, kad telefonu kalbėdamasis su Gorbačiovu ji ragino nepanaudoti jėgos bet taikiomis priemonėmis vykdyti permainas. Prezidentas pažymėjo, kad amerikiečiai yra didžiai susirūpinę įvykių eiga, tikisi, kad viskas taikiai išsispręs. Ilgą prezidento perskaitytą pareiškimą Lietuvos ir, apskritai, Pabaltijos kraštų klausimu, ištiesi perdavė Italijos ir kitų kraštų televizijos.

Rusijos respublika priešinas Kremlui

Sovietų Sąjungos prezidentas Gorbačiovas išleido kelis dekretus dėl ekonomikos - tą jis turi teisę padaryti pagal parlamento nutarimus, bet visa bėda, kad jis neturi priemonių priversti respublikas tų dekretų klausyti. Rusijos prezidentas Boris Jelcin aiškiai pasakė, kad jis ves savo ekonominę politiką, kuri labai nepatinka Kremlui, nes Kremlius gaus daug mažiau rublių iš Rusijos respublikos. Jelcinas taip pat žadėjo pasilaikyti sau teisę sudarinėti atskiras sutartis su kitomis respublikomis neatsiklausiant Kremliaus. Su Lietuva jis jau tariasi. Gorbačiovo pozicija silpnėja kasdien. Pasirinkdamas sau viceprezidentu žinomą komunistą Janajavą, kurio išrinkimui net reikėjo dviejų balsavimų, Gorbačiovas manė nuramins stalinistus, bet jis tuo pačiu prarado reformų šalininkus ir jo paties prestižas susvyravo. Net jau ir užsienyje pradeda abejoti, ar Gorbačiova verta remti valdžioje, nes jis pasirodo esąs tikras autokratas, siekias kad ir jėga išlikti valdžioje ir išlaikyti Sovietų Sąjungą vieningą, nežiūrint atskirų respublikų noro atsiskirti. Baltijos valstybių nepriklausomybės siekis gauna vis daugiau simpatijų užsienyje. Tautiniai judėjimai nesiriboja vien Sovietų Sąjungą, Jugoslavija irgi dalijasi į atskiras respublikas. Baltijos valstybės gal turi daugiausiai simpatijų užsienyje, bet kiti ekspertai mano, kad Sovietų Sąjungą liks tik trijų tautų valstybė: rusai, ukrainiečiai ir baltarusiai.

PETRAS CIDZIKAS, ištvermingai kovojantis prieš sovietinę Lietuvos okupaciją badavimu, malda, demonstracijomis, neša kryžių Maskvos gatvėmis, reikšdamas protestą pavergėjai Sovietų Sąjungai, kankinančiai Lietuvą. Ji seka sovietiniai saugumiečiai

Nuotr. R. Jurgaičio

Imperializmas apakino Maskvą

IVYKIAI

Vilniaus žudynės iššaukė Maskvai ir Gorbačioviui neigiamą reakciją visam pasauliui. Net ir Vašingtonas jau pradeda abejoti, ar dar verta gelbėti krintantį iš kėdės sovietų prezidentą. Paskyrimas vaistų pagalbos Pabaltijo valstybėms yra pirmas konkretus amerikiečių žingsnis turįs daugiau reikšmės negu atrodo, nes po to gali sekti ir kitos paramos priemonės, būtų jos ekonominės ar politinės. O su Š. Amerika S. Sąjunga turi skaitytis pamačius kapitalistų ginklų pranašumą Irake, kurį buvo apginklavus Maskvą. „Patriot“ priešraketinės raketos bene bus sukėlusios paniką sovietų generolų ir pulkininkų tarpe. Juk jas pagerimus liktų bevertis visos sovietų atominių ginklų arsenalas. S. Sąjunga nustotų buvus pasaulinė galybė.

Kad tokiam sovietų imperijai kritiškam momente Gorbačiovas ir jo nauji santarvininkai viešai skelbia, kad jie nelesių atsiskirti nei vienai iš 15-kos respublikų, parodo jų politinį ir strateginį apakimą. Visi gi mato, kad sovietų imperija guli mirties patale be vilties pasveikti net nei su toleriniais vakarų vaistais. Dabar, vietoj sapnuoti apie prastą imperiją, Gorbačioviui reiktų gelbėti savąją Rusiją arba palikti Jeltsinui šį sunkų reorganizavimo darbą. Leisti laiką kalbom per televiziją apie imperijos utopinį išgelbėjimą yra didelė nuodėmė. Jei Gorbačiovas, pavirtęs į atvirą imperialistą, toliau mėgins jėga drausti okupuotiem kraštams atgauti jų laisvę, jis ir jo neva tai talkininkai privės šitą didelį kraštą prie chaoso ir pilietinio karo.

Nuo jo nukentėtų ne vien S. Sąjungos žmonės, bet ir Europos ir net pasaulio stabilumas. Dešimtys tūkstančių atominių raketų į chaosą patekusiam krašte kalba už tokios padėties pavojingumą. Už tat negaistant laiko demokratinis pasaulis, vietoj pataikavęs Maskvai, privalėtų padėti išsilaisvinti Pabaltijo ir kitom šalim, kurios yra nusistatčiusios vesti nepriklausomą gyvenimą. Teikdami paramą Kremlui Vakarai prisidėtų prie pilietinio karo gaisro sukėlimo. Maskvos S. Amerikai jau nėra ko bijotis, nes, kai parodė Persijos įlankos karas, sovietų ginklai yra menkaverčiai, ir S. Sąjunga negali svajoti išprovokuoti karą su Vakaraus. Nei ekonomija nei technologija neleiš Rusijai vėl pavyti demokratinį pasaulį moderniam apsiginklavime. Atpuolė reikalas daryti bereikalingas nuolaidas Maskvai. Š. Amerika ir Europa jau turėjo pastebėti, kad Gorbačiovas juos apgaudinėja. Vietoj sunaikint, kaip susitarta, sovietai skubiai perkėlė už Uralo kalnų 12,000 tankų, 18,000 patrankų, ir 25,000 šarvuotųjų ir kitokių kovos mašinų. Tai Maskva

skubėjo padaryti per kuo trumpiausią laiką, kad „išpildytų“ susitarimą su Vašingtonu. Kadangi tankus ir kitus karo pabūklus vežė geležinkeliais, nebuvo traukinių grūdų derliaus transportui ir tie grūdai supuvo laukuose...

Veidmainė Gorbačiovo draugystė buvo ir Maskvos pritarime sankcijų paskelbimui Irakui. Tuo Maskva siekė, ir atsiėkė, įtraukti Š. Ameriką į karą prieš arabus ir iš vis muzolmonus, kad juos nustatytų prieš amerikiečius, anglius ir prancūzus. Iš demonstracijų įvairiuose arabų kraštuose galima spėti, kad Maskvai tai gali pavykti. Kai Gorbačiovas draugystės vardan pritarė Busho militarinei iniciatyvai, 2,000 sovietų instruktorių skubiai davė irakiečiams ginklus ir kuo daugiau padaryti žalos alijantų kariuomeniui. Dabar, kai jau yra aiškus Irako pralaimėjimas dėl sovietų jam parduotų ginklų žemos kokybės,

Maskva skuba gelbėti savo draugą Huseiną siūlydama išspręsti Kuvieto okupacijos klausimą prie derybų stalo.

Jei anksčiau vakariečiai Gorbačiovo demokratiniams intencijoms, tai jų abejones turėjo išblaškyti sovietų prezidento pasirodymas televizijoje vasario 7 d., kai jis aiškiai pasakė, kad lietuviams jis uždraudžia pasisakyti apie jų kraštų ateitį. Kodėl? Tik dėl to, kad jis žino, kaip tie pabaltiečiai balsuos: už jų kraštų nepriklausomybę. Dar jis pridėjo, kad nežiūrint kad kai kurios respublikos galėjo būti įjungtos prieš jų norą į S. Sąjungą, jis, S. Sąjungos prezidentas, neleiš nei vienai iš jų atsiskirti. Vašingtonui, kad ir nemalonu pripažinti savo klaidų, jau reikia sutikti su faktu, kad Gorbačiovas dabar yra virtęs kraštutiniu imperialistu, o greičiausiai ir anksčiau yra tokiu buvęs ir tik vaidino demokratą ir reformatorių, kad išgauti paramos iš apakusių Vakarų.

Vakarų valstybių atsiliepimas apie smurtą Pabaltijo kraštuose

Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininko pavaduotojas Bronius Kuzmickas, dabar esantis Vašingtone, aplankė Amerikos valstybės sekretorių Baker'į. Kuzmicką lydėjo Lietuvos diplomatinis atstovas Vašingtone Stasys Lozoraitis. Kiek anksčiau, Bronius Kuzmickas ir Atstovas Lozoraitis dalyvavo Amerikos Kongreso komisijos surengtuose apklausinimuose apie padėtį Pabaltijo kraštuose. Pagal amerikiečių spaudos informacijas, Amerikos Kongresas ruošia specialią rezoliuciją Pabaltijo klausimu.

Londone esantis Latvijos užsienio reikalų ministras Jurkans numato susitikti su Didžiosios Britanijos užsienio reikalų ministru Douglas Hurd, paprašyti, kad britų vyriausybė suteiktų Latvijai humanitarinę pagalbą. Jei Vakarų šalys nori padėti Sovietų Sąjungai, pasakė žurnalistas ministras Jurkans, pagalba turi būti teikiama žmonėms, o ne valdžiai, kuri siekia jėga vėl įtvirtinti totalitinį režimą. Gorbačiovas dabar remiasi karine jėga, pasakė Jurkans, kariuomene, KGB, reakcijos sluoksniu. Jis atsisakė demokratijos ir ją išdavė, pareiškė Londone Latvijos užsienio reikalų ministras.

Lenkijos vyriausybė mano, kad Lietuvos ir, apskritai, Pabaltijo kraštų klausimas turi tapti tarptautine problema. Tai pasakė Lenkijos Parlamento užsienio reikalų komisijos pirmininkas Geremek. Taiki mūsų planetos

ateitis priklauso ne tik nuo karo Persų įlankoje, bet taip pat nuo to, kas vyksta Baltijos jūros pakrantėje, pažymėjo Geremek vienam laikraščiu duotame interviu. Pasaulio reakcija į stipriųjų smurtą prieš silpnuosius, kalbėjo jis, turėtų būti visuomet vienoda, nesvarbu ar kalba eitų apie Kuveitą, ar apie Lietuvą. Įvykiai Lietuvoje liūdi, kad baigėsi persitvarkymas Sovietų Sąjungoje ir kad Gorbačiovas jau nebe tas pats asmuo, kuris pirmą kartą Sovietų Sąjungos istorijoje ėmėsi uždavinio pagrindinai pakeisti ligišiolinę sovietų politiką. Baigdamas interviu Geremekas pažymėjo, kad Lenkijos veiklos galimybės šiuo metu labai ribotos.

Kanados vyriausybė dar kartą pareiškė labai griežtą protestą prieš besitęsiantį smurtą Pabaltijo kraštuose. Protestą asmeniškai sovietų ambasadoriui išreiškė Kanados užsienio reikalų ministras Clark. Vėliau kalbėdamas Kanados Parlamente, ministras Clark pasakė, kad Kanada svarsto galimybę užmegzti tiesioginius ryšius su Lietuva, Latvija ir Estija, suteikti Pabaltijo kraštams tiesioginę pagalbą.

Jeltsinas ir trijų Pabaltijo respublikų prezidentai pasirašė kelis bendrus dokumentus, tarp jų kreipimąsi į Jungtinių Tautų generalinį sekretorių Perez de Cuellar, raginant jį sušaukti tarptautinę konferenciją Pabaltijo klausimu. Kitame dokumente Jeltsinas ir Pabaltijo respublikų prezidentai kviečia viso pasaulio valstybes griežtai pasmerkti sovietų karinių dalinių jėgos veiksmus prieš Pabaltijo šalių autonomiją ir tų kraštų taikius gyventojus. Dar kitame dokumente įsakmiai pripažįstamas trijų Pabaltijo respublikų suverenumas, jų valstybinių institucijų teisėtumas.

Published by Val. Čižauskas
38 Coghlan St., Nidre, 3042
President of the Lithuanian
Catholic Federation

Lietuvos kardinolas, arkivyskupas ir vyskupas praneša, kad sausio 16 dieną, bus laidojamas Lietuvos nepriklausomybės aukos, tarybinių desantininkų nužudyti laisvės mylėtojai. Lietuvos kardinolas ir episkopatas nuosiirdžiai užjaucia žuvusiųjų artimuosius, jiems linki Dievo paguodos ir dvasinės stiprybės. Kardinolas ir episkopatas kviečia visų tautybių ir tikėjimų tikinčiuosius ir lietuvių prijaunčius melsti Visagali Dievą, kad žuvusiųjų vėlėms suteiktų amžinąją ramybę ir kad jų gyvybės atnašą priimtų kaip auką už Lietuvos laisvę ir dorą, garbingą ateitį.

Zuvusiųjų palaikai bus išnešami iš Sporto Rūmų į Vilniaus katedrą. Visą lydėjimo laiką - nuo 11-tos valandos iki 12-os valandos prašome skambinti visų Lietuvos bažnyčių varpais. Taip pat skambinti lydint kankinius ir Rusų kapines.

Lietuvos kardinolas ir vyskupas kviečia gerbiamus visų Lietuvos bažnyčių klebonus rengti pamaldas už visas laisvės aukas, kurių tikro skaičiaus ir vardų dar nežinome.

Iš Lietuvos taip pat ką tik patyrėme, kad Lietuvos kardinolas Vincentas Sladkevičius pasiuntė tokio turinio telegramą Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentui Bush'ui: Besirūpindami Persų įlankos krizės problemomis prašome neužmiršti už savo nepriklausomybę kenčiančios Lietuvos. Pasirašė Vincentas kardinolas Sladkevičius.

Federacinės Vokietijos kancleris Kohlis Lietuvos klausimu pasiuntė asmeninį laišką Gorbačioviui. Vokietijos vyriausybės atstovas kanclerio vardu išreiškė užuojautą Lietuvoje žuvusiųjų ir sužeistųjų artimiesiems. Vokietijos socialdemokratų partijos vadovybė savo pareiškime pažymi, kad įvykiai Lietuvoje suduoda skaudų smūgį demokratizacijos Sovietų Sąjungoje svajonėms, dar labiau apsunkina galimybes taikiomis priemonėmis išspręsti tautybių problemą Sovietų Sąjungoje ir Pabaltijo šalių klausimą.

Protestą dėl sovietų kariuomenės smurto Lietuvoje pareiškė Tarptautinė žmogaus teisių federacija. Ji reikalauja nutraukti pagalbos teikimą sovietams, kol Maskva nepradės derybų su Pabaltijo respublikomis. Sovietų veiksmus Lietuvos pasmerkę Japonijos ministras pirmininkas ir užsienio reikalų ministras. Premjeras pasakė, kad šią problemą reikėjo išspręsti taikiu būdu. Užsienio ministras pareiškė, kad įvykiai Lietuvoje sukelia pavojų persitvarkymo vyksmui Sovietų Sąjungoje.

Romos dienraštis „Il Messaggero“ numeryje rašo: Smurtas Pabaltijyje šešėlis gėdingai gaubia sovietų santykius su užsienio kraštais. Kremliaus geležinį kumštą pakartotinai pasmerkę NATO santarvė. Europos ekonominė bendrija pagrasino nutraukti Maskvai tiekiamą paramą. Jeltsinas aiškiai ir tvirtai remia Pabaltijo kraštų vadovus; Demokratinės Rusijos sąjūdis Maskvoje, Kijeve ir Tbilisyje rengia demonstracijas, kuriose bus reikalaujama Gorbačiovo atsistatydinimo.

TEVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Kazys Mieldažys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$30. Kituose kraštuose \$35. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

Vakarų valstybių atsiliepimai po „Sausio 13-tosios“

Dar nenutylus protestams dėl sovietų kariškių kruvinių veiksmų Vilniuje, Vakarus sukrėtė žinia apie naują sovietinę agresiją, šį kartą Latvijos sostinėje Rygoje, prieš vidaus reikalų ministeriją. Vadinamą „juodųjų berečių“ dalinis sekmadienio vakare staiga atakavo Latvijos vidaus reikalų ministerijos rūmus, įvyko smarkus susišaudymas su rūmus saugojusiais Latvijos vyriausybės eilinėmis milicininkais, per susišaudymą žuvo keturi asmenys, pagal kitus šaltinius – penki, apie dešimt žmonių buvo sužeisti. Po kruvino įsiveržimo sovietų kariams okupavus pastatą, Latvijos vyriausybė tuoj susisieko su sovietų karine vadovybe, buvo pradėtos derybos, kurios užtruko kelias valandas. Jų pasekmėje „juodosios beretės“ buvo atitrauktos iš vidaus reikalų ministerijos, pastatas, pagal turimas informacijas, sugrąžintas Latvijos vyriausybei. Apžvalgininkai didžiai tebesi šiuo nauju, neapgalvotu sovietų agresiniu veiksmu, kurio kaltininkai vėl tariamai nėra žinomi, tariamai neaiški, kas davė įsakymą „juodosiom beretėm“ užpulti pastatą, šaudyti į žmones. Tarp sužeistų yra Suomijos televizijos darbuotojas ir sovietinės televizijos programos „Vzgliad“ filmuotojas. Spaudos agentūrų žiniomis, vidaus reikalų ministras Pugo ir ministras Jazovas pasakė, kad jie tariamai nieko nežinę apie ruošiamą puolimą. Pugo pasiuntė į Rygą savo pavaduotoją susidariusiai padėčiai iširti. Latvijos respublikos prokuroras, Skrastins, iš savo pusės, praėjusią naktį kelis kartus per radiją ir televiziją kreipėsi į žmones, mačiusius agresiją, kvietė juos skubiai prisistatyti į prokuratūrą, pateikti liudijimus apie sekmadienio vakaro įvykius. Pagal turimas informacijas, kitų susirėmimų Rygoje praėjusią naktį, nebuvo, daug žmonių buvę prie valstybinių pastatų Rygoje, juos saugo nuo galimų naujų užpuolimų, pastatus apjuosia barikadomis. Spaudos agentūros informuoja, kad ministras Pugo pažadėjęs Latvijos vyriausybei atitraukti iš Rygos puolimą prieš vidaus reikalų ministeriją įvykdžiusį „juodųjų berečių“ dalinį. Pugo betgi, nepatikslinęs, kada būtų dalinys bus atitrauktas. Latvijos vidaus reikalų ministras Vaznis, kuris yra Maskvoje, iš savo pusės pasakė žurnalistams, jog Latvijos vyriausybė jau tris mėnesius reikalauja, kad „juodųjų berečių“ daliniai būtų atitraukti iš Rygos, bet sovietai nereagavo. Vaznis dar pridūrė, kad Latvijos vyriausybė nusprendė nedaryti jokių žygių, kurie galėtų duoti pretekstą sovietams paskelbti Rygoje komendantą valandą ar padidinti įtempimą Rygoje.

Į sovietinę agresiją Rygoje tuoj pat reagavo Vakarų valstybės. Baltųjų Rūmų atstovas pasakė, kad apie įvykį Rygoje buvo tuoj painformuotas prezidentas Bush'as, valstybės departamento pareigūnas pranešė, kad departamentas tuo reikalu kreipėsi į sovietų ambasadą Vašingtone, jai pakartojo susirūpinimą įvykių eiga Pabalyje. Amerikiečių administracija, pasakė valstybės departamento pareigūnas, pastaruoju metu pakartotinai ragino sovietus taikomis priemonėmis

spręsti Pabaltijo kraštų problemą, smurto panaudojimas neleistinas. Departamentas dabar laukia sovietų pasiaiškinimo.

Didžiosios Britanijos užsienio reikalų ministras Douglas Hurd griežtai pasmerkė smurto panaudojimą Rygoje, išreiškė susirūpinimą tuo, kad Sovietų Sąjungoje grįžtama prie stalininių metodų. Panaudodama tokį veikimo būdą, pasakė britų ministras, Sovietų Sąjunga negali tikėtis, kad bus normaliai tęsiamas ligšiolinis Didžiosios Britanijos ir Sovietų Sąjungos bendradarbiavimas. Britų ministras pakartojo, kad Vakarų valstybės negali nekreipti dėmesio į tai kas vyksta Pabalyje, nepaisant Persų įlankoje vykstančio karo. Įvykius Rygoje pasmerkė britų leiboristų ir demokratų-liberalų partijų vadovybės.

NATO gynybos santarvės šalių atstovai pareiškė, kad besitęsiantys sovietų smurto veiksmai Pabalyje ne tikai didina įtempimą Europoje, bet neišvengiamai turės neigiamų pasekmių Vakarų santykiuose su Maskva. NATO Santarvės atstovai jau svarsto galimas atsakomąsias priemones prieš Maskvą, jei sovietai tęstų smurto veiksmus Pabalyje. Atsakomąsias priemones taip pat svarsto Europos Ekonominė bendrija, kuri jau praėjusią savaitę griežtai pasmerkė kruvinius įvykius Vilniuje. Tarp galimų bendrijos sankcijų prieš Maskvą, svarstomas pasiūlymas įsaldyti Sovietų Sąjungai pažadėtą paskolą; 680 milijonų dolerių maisto produktams įsigyti ir 550 milijonų dolerių technologiniam įrangimui modernizuoti. Taip pat kalbama apie galimą bendrijos bendradarbiavimo su Maskva apribojimą arba laikiną nutraukimą. Bendrijos atstovas pažymėjo, kad normalūs santykiai su Maskva galės būti vystomi tik tuo atveju, jei sovietai laikysis tarptautinių įsipareigojimų, gerbs žmogaus teises ir nepanaudos jėgos išskylančioms konfliktams spręsti.

Dar keletas naujų reakcijų į paskutiniuosius įvykius Pabalyje: Danijos užsienio reikalų ministras Elleman-Jensen pasisakė už mišrios sovietų ir Europos Ekonomijos bendrijos komisijos veiklos nutraukimą, pažymėjo, kad reikia imtis ir kitų konkrečių veiksmų, kurie priverstų Maskvą liautis vykdyti represijas Pabalyje. Danija yra tarp karščiausių Baltijo kraštų nepriklausomybės remėjų.

Belgijos užsienio reikalų ministras Eyskens pritarė kai kurių Vakarų valstybių pasiūlymui imtis atsakomųjų priemonių prieš Maskvą, jei bus tęsiamos represijos Pabalyje. Prieš sovietų smurtą Pabalyje protestą pareiškė taip pat Naujosios Zelandijos vyriausybė. Protestas buvo išreikštas sovietų ambasadoriui Naujojoje Zelandijoje. Prancūzijos užsienio reikalų ministerija pabrėžė, kad represijos negali nuslopinti Pabaltijo kraštų teisėtų nepriklausomybės siekių, kar kartą paskatino Maskvą sugrįžti prie derybų stalo Pabaltijo problemai spręsti.

LRTV

Latvijos Aukščiausios Tarybos instrukcija – nutraukti karinėm įgulum buitinį aptarnavimą

Užsienio spaudos agentūros praneša, kad Latvijos Aukščiausioji Taryba davė instrukciją respublikos vyriausybei ir vietinės valdžios organams nebeteikti Latvijoje dislokuotoms sovietų kariuomenės įgulum buitinių aptarnavimų, neaprupinti prekėmis ir medžiagomis. Aukščiausiosios Tarybos instrukcijoje pažymima, kad sovietų kariuomenės daliniai Latvijoje, taip pat specialios sovietinės milicijos korpusas vykdo respublikoje neteisėtus, respublikos įstatymų baudžiamus veiksmus. Pavyzdžiui, sovietų karo vadovybė Latvijoje nepakluso Aukščiausiosios Tarybos įsakui, kad lapkričio septintąją, bolševikinės spalio revoliucijos sukakties dieną, Latvijoje nebūtų rengiami jokie kariuomenės parada. Karo vadovybė taip pat vykdė Sovietų Sąjungos prezidento dekretus, kurie Latvijoje paskelbti negaliojančiais. Pagal vieną dekretą kariškiai, pavyzdžiui, saugoja sovietų komunistų partijos nejudomąjį turtą Latvijoje. Visa tai prieštarauja Latvijos Aukščiausiosios Tarybos paskelbtam įstatymui. Latvijos Parlamentas pavedė savo prezidiumui: sudaryti komisiją, kuri patikrintų Sovietų Sąjungos ir Latvijos komunistų partijų veiklą, išspręstų abiejų partijų nejudomojo turto Latvijoje klausimą. Numatoma, kad sovietų karo vadovybė Latvijoje griežtai reaguos į Aukščiausiosios Tarybos instrukciją nutraukti karinėm įgulum buitinį aptarnavimą.

Vytauto Landsbergio interview ispanų dienraščiui

Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis, ispanų dienraščiui „La Vanguardia“ duotame interview, pasakė, jog būtų pageidautina, kad Pabaltijo kraštų problema būtų sprendžiama tarpininkaujant trečiojom šalim. Landsbergis pastebėjo, kad dvišalės derybos su Maskva dėl Lietuvos, Latvijos ir Estijos ateities nedavė laukiamų rezultatų. Jei tarptautinė bendruomenė trokšta, kad Pabaltijo kraštų problema būtų sprendžiama per derybas ir dialogą, kad tos derybos būtų vaisingos, tai į šias derybas turėtų įsijungti kuri nors trečioji šalis arba tarptautinė organizacija, pasakė Landsbergis. Jis taip pat paragino Vakarus daryti didesnį spaudimą Maskvai, griežtai išpėti sovietų vyriausybę, kad jei ji nesiryz teisingai išspręsti Pabaltijo klausimą, Vakariai nutrauks pagalbą Sovietų Sąjungai. Landsbergio įsitikinimu Vakariai iki šiol nėra pakankamai griežti Maskvos atžvilgiu. Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas toliau pažymėjo, jog karine intervencija Vilniuje buvo siekiama nuversti teisėtą Lietuvos valdžią, jos vietoje įtvirtinti marionetinį režimą. To paties buvo siekiama ir Latvijoje. Sunku patikėti, pasakė Landsbergis, kad prezidentas Gorbaciovas apie tai nieko iš anksto nežinojęs. Landsbergis pakartojo, kad Lietuva yra pasirengusi toliau vesti derybas su Maskva, bet dabartinėse sąlygose, sovietams vykdant spaudimą Lietuvoje, derybos nėra įmanomos. Negalima leisti, sakė Landsbergis, kad vagis, pagrobęs piniginę, sakyktų: dabar pradėkime derybas, ir, galbūt, aš sugrąžinsiu dalį pavogtų pinigų. Landsbergis pakartojo, kad Lietuva niekuomet neatsisakys teisės į nepriklausomybę.

LRTV

Sovietų Sąjungoje grįžta seni laikai

Britų ministras pirmininkas John Major pareikalavo, kad Sovietų Sąjunga tuoj nutrauktų karinę intervenciją Lietuvoje. Jei būtų vykdomi kiti panašūs veiksmai nukreipti prieš Lietuvos Parlamentą, pasakė britų ministras pirmininkas John Major, jie priverstų mus ir mūsų sąjungininkus peržiūrėti ligšiolinę palankią laikyseną Sovietų Sąjungos atžvilgiu. Sovietų reikalų patikėtinis Londone šiomis dienomis jau du kartus buvo iškvieistas į užsienio reikalų ministeriją Pabaltijo klausimu. Taip pat ir britų užsienio reikalų ministras pakartotinai išreiškė nerimą, kad Sovietų Sąjungoje grįžta seni laikai. Įvykius Lietuvoje jis šiandien suligino su sovietų agresija Vengrijoje ir Čekoslovakijoje. Kyla pavojus, kad gali būti nutrauktas bendradarbiavimas tarp Rytų ir Vakarų. Toliau britų užsienio ministras pažymėjo: nematau, kaip galima būtų realizuoti pagalbos Sovietų Sąjungai planus, jei Maskva nusigręžia nuo Vakarų, grįžta prie Stalininių metodų. Briuselyje įvyko Europos ekonominės bendrijos šalių užsienio reikalų ministrų pasitarimas Persų įlankos Krizės ir Pabaltijo klausimais. Kai kurie ministrai pasisakė už pagalbos sovietams sustabdymą

LRTV

Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos XX Suvažiavimą pradedant Melbourne Lietuvių namuose Lietuvos Kankinių koplyčioje 1990.XII.29. Sv. Mišias aukoja: iš kairės kun. Juozas Petraitis MIC, Jo Ekscelencija Telsių Vyskupas Antanas Vaičius, kun. dr. Pranas Dauknyš. Foto: Rimvydas Svambarys.

„Aš noriu jums padėti...“

„Aš noriu ir galiu Jums padėti“, - ištarė Danutė Baltutytė, pamačiusi sovietinio siaubo vaizdus Lietuvos psichoneurologiniuose internatuose. Liūdna, kad tų likimo nuskriaustų, iš visuomenės išbrauktų, tačiau vis tiek Lietuvos žmonių, pagailo ne mums, čia gyvenantiems lietuviams, o iš toli atvykusiai Australijos lietuvaitei. „Garbė Viešpačiui, - atsiduso „Vilties“ bendrijos motinos, - galbūt ji pajėgs išaiškinti aukštesiems pareigūnams, kad ir nesveikas vaikas turi teisę būti žmogumi“.

Prisipažinsiu, telefonu susitarusi susitikti su Danute, tikėjau si pamatyti vyresnio amžiaus, misionieriškai nusiteikusią moterį. Todėl maloniai nustebau pamačiusi žvalią, besišypsantią geltonplaukę merginą. Jos jaunatviškas nuoširdumas ir geranoriškumas netruko užvaldyti, ir ėmė regėti, kad mes vos ne senos pažįstamos. Klausiausi Danutės šnekos ir nekalta pavydėjau jos optimizmo, energingoryžto, tikėjimo savo darbo sėkme ir žmonėmis. Nejaugi prisipažinsi, kad baigi susitaikyti, jog homo homini lupus est... Tebūnie triskart prakeikti, kurie panoro be Dievo žemėje rojų sutverti ir sukūrė tikrų tikriausią pragarą. Jame neliko vietos ne tik gamtos ir tėvų nuskriaustiems vaikams, bet ir elementariausiam žmoniškumui. Bendravimas su lietuvišiais iš užribio tampa vilties ir atgaivos akimirkomis.

- Papasakok apie save, - paprašiau viešnią.

- Baigiau kalbos ir komunikacijos patologiją Pietų Australijos aukštesnio lavininio koledže, - pradėjo D.Baltutytė. - Logopedė dirbau invalidų vaikų ir paauglių reabilitaciniame centre Adelaidės mieste. Centrą lanko vaikai ir paaugliai su motorikos ir psichinio vystymosi sutrikimais. Ji sudaro: darželis, pradžios mokykla, gimnazija, aukštesni mokslai ir specialios programos, kurios ugdo vaiko ir paauglio savarankiškumą kasdieniniame gyvenime. Taip pat dirbau kitoje įstaigoje su žmonėmis, kurie po galvos sutrenkimo turi psichinius sutrikimus.

- Tu gražiai kalbi lietuviškai, kieno tai mokykla?

- Lankiau šeštadieninę mokyklą, lietuviškai kalbam namuose. Vienerius metus buvau laisvoji klausytoja Vasario 16-osios gimnazijoje Vokietijoje.

... Birželio mėnesį Danutė atvyko į Lietuvą su savo bendraamžiais šokėjais iš Australijos į XIII dainų ir šokių šventę. Pašoko, pasilinksmino ir pasiliko „juodo vargelio vargti“.

- Čia sunku, aš tą žinojau, bet norėjau konkrečiai padėti Lietuvai - šypsosi ji.

Mergina nusprendė padirbėti su vaikais, kurie turi psichikos ir sunkių motorikos sutrikimų. Ieškojo jinau tų vaikelių ilgai ir surado - lietuviškuose „gulaguose“, kuriuos sukūrė mes, lietuviai, kuriuos atsakingi pareigūnai stropiai slėpė nuo nereikalingų akių. Negailėstingieji, savo pavardes žinote patys, nesimuškite sau į krūtinę ir nesigraudinkite, kad nieko pakeisti negalėjote.

- Danute, Tu jauna, sveika, su panašiomis nelaimėmis nei Tu, nei Tavo artimieji nesusidūrė. Iš kur tas gailėstingumas? - mano klausimas

tikriausiai nežmoniškas.

- Vienerius metus studijavau teisę, - surimtėjo ji. - Po to apsigalvojau. Mylėti ir užjausti žmogų mokė tėvai. Garbė manęs nevilioja, noriu suteikti truputį džiaugsmo likimo nuskriaustiems žmonėms, juk bendravimas gyvenime - labai svarbų. Invalidams kaip tik jo ir trūksta. Apskritai Australijoje maždaug prieš 10 metų buvo visuotiniai susirūpinta nelaimingaisiais. Mes ne dievai ir neturime teisės nesveiką kūdikį pasmerkti mirčiai. Mokslas dar nėra pakankamai ištyręs žmogaus proto, apie smegenis dažnai sakoma - „juodoji dėžė“. Kas gali nuspėti, kaip vaikas vystysis, gal jis dar keisis. Antra vertus, esame krikščionys, tad nevalia sąmoningai pakelti rankos prieš naują gyvybę. Ką mes žinome apie sielą? Mums belieka viena - stebėti ir padėti. Tačiau laikyti nesveikuosius tokiuose internatuose, kokie yra dabar Lietuvoje, - tai pasmerkti juo lėtai gyvuliškai mirčiai. Tokia sistema reikia keisti iš pagrindų.

- Vaikas su psichikos ir motorikos sutrikimais dažniausiai negali savęs išreikšti, su aplinka bendrauja per motiną. Ji slaugo, valgydina kaip jai patogiau, prausia, daro viską, kas atrodo reikalinga. Vaikas pasyvus, ne visada jo tikrieji norai atspėjami, jis neturi pasirinkimo ir galimybės lavintis. Mano tikslas ir pareiga - išmokyti tokį vaikutį bendravimo simbolių, kuriais jis galėtų pats parodyti, ko

trokšta. Svarbiausia, ne vaiko slauga ir prisitaikymas prie jo būklės, bet ir ugdymas. Simboliai padės vaikui tapti savarankišku, ugdys jo savigarbą, žadins kūrybines pajėgas. Reikia profesionalios pagalbos, kurios Lietuvoje kol kas nėra. Aš noriu išmokyti kelis specialistus, kad jie toliau plėstų šį darbą, - pasakojo Danutė.

Taigi ieškant galima rasti. Pasaulyje sukurti ir nuo 1971 m. praktikuojama komunikacijos lentelių K.Blis sistema. Ant kortelių nupiešiami tam tikri simboliai, reiškiantys veiksmą, daiktą. Iš pradžių nekalbantis, tačiau girdintis ir matantis vaikas juos išmoksta, po to dėlioja žodžių junginius, vėliau iš jų sudeda savo norą, mintį. Jis jau nėra visiškai priklausomas nuo motinos. Motina, matydama vaiko pastangas ir pažangą, jaučia dvasinį pasitenkinimą.

- Tavo pasiryžimas kilnus, bet nelengvas. Kaip galvoji jį įgyvendinti?

- Darbu, ne kalbomis ir pažadais, kaip kurie veikėjai... Vilniuje atidarytas pirmas Lietuvoje darželis vaikams su psichikos ir sunkiais motorikos vystymosi sutrikimais (Savanorių pr. 55). Darželis eksperimentinis, jam dar labai daug ko trūksta. Kai atėjau į jį dirbti, negalėjau suprasti, kaip galima atiduoti naudojimui nebaigtą tvarkytą pastatą. Vėliau perpratau, kad čia tokios tradicijos. Nieko, dabar po truputį pačios darome, kas mums reikalinga. Sunku, nes niekas

nežino, kaip tas reabilitacinis darželis turėtų atrodyti, viską turiu parodyti, pasakyti. Tapau, kaip čia sakoma, plataus profilio specialiste, - juokauja Dana. - Reikia ne gailėti, bet nuoširdžiai ir metodiškai dirbti su tais vaikais.

Sąžinės ir tvirtos pilietinės pozicijos mums dabar trūksta šimtąkart labiau negu pinigų.

Pakelkime nuleistas galvas, pažvelkime į dangų. Pajusime, kokie mes trapūs šioje Žemėje, koks netvarus mūsų buvimas. Neužsimerkime prieš svetimą skausmą, tuomet savas neatrodys toks didelis ar netikėtas.

Nebuvau išvykus toli ir ilgai iš Lietuvos. Nežinau, kas yra tėvynės ilgesys. Tačiau kokia stipri gali būti tėvų žemės trauka, jei mergina, gimusi ir augusi saulėje Austrijoje, ryžtasi tarsi į ledinį vandenį pasinerti mūsų liūdnos kasdienybės, palikusi tėvus, draugus, komfortą ir gerą uždarbį (per šiuos metus ji prarad 25 tūkst. dolerių). Kelintadaliui mano gentainių, Danutės bendraamžių, tie tūkstančiai nublankę prieš galimybę padėti kenčiančiam žmogui?...

Danguolė Bičkauskienė

Neleistinas kišimasis į Sovietų vidaus reikalus

T ASS'o agentūra griežtai reagavo į Jungtinių Amerikos Valstybių ir kai kurių Europos šalių pareiškimus ryšium su sovietų vidaus reikalų ministerijos dalinių neteisėtais veiksmais Rygoje ir Vilniuje, pažymėjo, kad pareiškimai yra neleistinas kišimasis į Sovietų Sąjungos vidaus reikalus. Kaip žinoma, Amerikos valstybės departamentu atstovas, pasmerkė sovietų saugumo dalinių provokacinius veiksmus Rygoje ir Vilniuje, pasakė, kad nors nėra aišku, kieno įsakymu buvo užimti Spaudos Rūmai Rygoje ir Lietuvos kompartijos centro komiteto namai Vilniuje, amerikiečiai laiko, jog sovietų vyriausybė yra atsakinga už vidaus reikalų ministerijos dalinių veiksmus. Gi Danijos užsienio reikalų ministras, išreiškęs rimtą susirūpinimą dėl įvykių Pabaltijo kraštuose, pasakė, jog paragins Europos Ekonominės bendruomenės šalis aiškiai įspėti Sovietų Sąjungą, kad bendruomenės ekonominė pagalba Maskvai ateityje priklausys nuo jos laikysenos Pabaltijo kraštų atžvilgiu.

TASS'o agentūra rašo, jog sovietai stebisi ir net yra pasipiktinę Amerikos valstybės departamentu atstovo pareiškimu kuris, pasak TASS'ą, palaiko įtempimą Pabaltijyje. Danijos ministro pareiškimą TASS'o agentūra laiko neleistinu kišimusi į Sovietų Sąjungos vidaus reikalus. Kaip pastebi apžvalgininkai, TASS'o agentūra panašiai reaguoja kaip vadinamaisi stagnacijos laikais, kai bet kurią sovietų reikiama kritika, pavyzdžiui, dėl žmogaus teisių pažeidimų, laikydavo kaip neleistiną kišimąsi į Sovietų Sąjungos vidaus reikalus.

Stagnacijos laikų terminus naudoja ir trijų Pabaltijo kraštų komunistų partija sekretoriai, kurie susirinkę Rygoje pareiškė protestą prieš, jų žodžiais tariant, Sovietų Sąjungos šalininkų Pabaltijyje politinį persekiojimą, prilygstantį taip pat jų žodžiais tariant, moraliniam terorui.

Melbourne Lietuvių namuose Jubiliejinėje salėje bendros Kūčios su Ganytoju iš Tėvynės - Jo Ekscelencija Telšiu vyskupu Antanu Vaiciumi. Kun. Pr. Daukyns Kūčių pradžioje praveda maldas ir giesmes. Šalia Ekscelencijos sėdi Judita Dagienė, kun. Stasys Gaidelis SJ.

Maža tauta prieš didelę agresiją

Naktį Kauno miestas tampa tvirtove. Tai metas, kada visos žiurkės išeina į medžioklę. Dieną jos bijo žmonių ir televizijos kamerų - žiurkės nemėgsta liudininkų. Po tragiškų sausio 13-tos dienos įvykių, kuomet panaudojus brutalią karinę jėgą, buvo užgrobti televizijos ir radijo pastatai, televizijos bokštas, žuvo ir dingo be žinios daugybė žmonių (sausio 14 duomenimis - 14 žuvusių, 164 sužeistų 0 iš jų 26 būklė labai sunki, 64 dingę be žinios - šis skaičius kasdien tikslinamas.), iš specialaus desantininkų būrio tikimasi visko. Juk ir TSRS Prezidento press tarnybos viršininkas V. Ignatenko apie juos yra taip pasakęs: „Žmonės karine uniforma - tai visada jėgos simbolis, valdžios ir spaudimo simbolis. Aišku, būtų gerai, jei šaukimas į Tarybinę Armiją, kaip ir anksčiau, vyktų su muzika, šokiais, gėlėmis. Kai to nėra, specialias užduotis pradeda vykdyti atšiaurūs vyrai“ (versta iš 1991 m. sausio mėn. Nr. 2 Argumenty i fakty). Gaudynas į Armiją - tai dar viena akcija, kuria prisidengus bandoma įvykdyti karinį perversmą Lietuvoje, pasmaugti nepriklausomybės idėją žmonėse, Lietuvoje nėra dviejų jėgų, kovojančių dėl valdžios, yra aukos ir budeliai, yra visa Lietuva

liaudis ir grupė ginkluotų ekstremistų, remiama karinės ir aukštesnės centro valdžios, be kurios nurodymų ir žinios nebūtų įmanomi kruvini sausio 13 d. įvykiai. Lietuvoje vyksta totalinis pasipriešinimas smurtui ir jėgai - visuose miestuose ir miesteliuose prie svarbesnių taškų dega laužai, šaltomis žiemos naktimis čia budi žmonės... Kaune saugomi ryšių mazgai, TVR stotis, merija... Prie merijos vakare privažiuoja sunkvežimiai su betono liutais, įėjimai užblokuoti didžiuliais smėlio maišais, kabinetuose tokios neišprasitos taikos metui - dujokaukės, kurias užsidėti gali priversti - kaip nekeista - Nobelio taikos premijos laureatas M. Gorbaciovas... O to galima tikėtis, nes prie Kauno TVR jau buvo paleistos chloro dujos, buvo jos panaudotos ir uždaroje patalpoje - „Romuvos“ kino teatre, ten besišildant TVR komitetą saugojusiems žmonėms.

Tai neatbaido - žmonės skambina į informacines tarnybas, siūlo savo pagalbą, praneša žinias apie kariškių veiksmus. Štai man bebūnant merijoje keli skambinė žmonės pranešė matą 19 karinių mašinų, judančių iš Petrašiūnų į Garliavą. Tą naktį jos tik

pasivažinėjo, o kitą? Skambino žmogus, sakėsi esąs Lietuvos ūkininkas ir norįs pjausti bekoną nepriklausomybės gynėjams, kiti siūlo daržoves, ūkiai veža malkas... Merijoje verda gyvenimas - įkurtoji prekybos komisija rūpinasi gyventojų poreikiais, sudaryti būdėjimo grafikai, tikrinama pateikta informacija, visais būdais stengiamasi išvengti galimų provokacijų lietuvių vardu. Štai atėjo pensininkė mokytoja Aldona Raugelienė ir papasakojo apie savo gimtinę, užėmimo metu buvusį prie bokšto ir galintį paliudyti, kaip desantininkai sužeistuosius ir žuvusius emė į tanketes. Taip atsiranda nauji liudininkai, kaupiami kaltinamieji faktai. Pgausėjo pavienių kariškių provokuojantys veiksmai - vien naktį iš sausio 14 į 15 įvyko trys susidūrimai su karine technika, kuri tyčia sudaro avarines situacijas.

Lietuvio sprendžiamas demokratijos, nepriklausomybės likimas. Žmonės kaip niekad budrūs ir susitelkę aplink teisėtai išrinktą parlamentą. Pademonstruota jėga ir kraujas mūsų neišgąsdino, o tik dar labiau suvienijo.

Jurga Baltrukonytė

Gorbaciovo referendumai

Prezidentas Gorbaciovas kalbėdamas TSRS liaudies deputatų kongreso posėdyje, pasiūlė, kad respublikos referendumo keliu nuspręstu, ar nori toliau likti Sovietų Sąjungos sudėtyje, ar nuo jos atsiskirti ir atkurti nepriklausomas valstybes. Referendumo rezultatai bus paskutinis nuosprendis tuo klausimu, pasakė Gorbaciovas. Prezidentas, tačiau, nepatiksino, kada toks referendumas dėl respublikų atsiskyrimo turėtų būti pravestas ir kaip bus pravestas, tačiau, pažymėjo, kad, kiekvieno atveju, organizuojant referendumą ir vykdant jo rezultatus, reikės prisilaikyti sovietinių įstatymų numatytos procedūros, atsižvelgti į visus šio sudėtingo politinio, socialinio ir ekonominio proceso aspektus. Kaip pastebi apžvalgininkai, Gorbaciovas iš tikrųjų nepasiūlė nieko naujo, referendumo klausimą jau yra ne kartą iškėles praeitįje. Apžvalgininkai Vakaruose taip pat primena, kad, pavyzdžiui, Lietuvai Gorbaciovo siūlomas referendumas yra nepriimtinas. Dar neseniai Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Landsbergis, būdamas Vašingtone, pasakė, kad referendumo keliu Lietuva galėtų tikėtis įsijungti į Sovietų Sąjungos sudėtį, o ne nuo jos atsiskirti, nes Lietuva buvo Sovietų Sąjungos okupuota, lietuvių tauta, taip pat ir tarptautinė bendruomenė, šią okupaciją niekad nepripažino teisėta, tad pagal tarptautinę teisę Lietuva nėra Sovietų Sąjungos dalis. Spaudos agentūros atkreipia dėmesį, kad Lietuvos deputatai nedalyvauja TSRS liaudies deputatų kongrese, laiko, kad ši institucija yra svetimos valstybės valdžios organas. Taip pat ir kai kurie Estijos deputatai atsisakė dalyvauti kongreso sesijoje. Armėnijos deputatai pasakė, kad nedalyvaus protesto ženklais prieš Kremliaus atsisakymą sugrąžinti Armėnijai Kalnų Karabachą. Nedalyvauja ir kai kurie Gruzijos deputatai. Ryšium su sesijos atidarymu Maskvoje įvyko kelios protesto demonstracijos, Moldavijos sostinėje Kišiniove kelios dešimtys tūkstančių žmonių reikalavo, kad respublika nepasirašytų sąjunginės sutarties.

LRTV

Mokytojų konferencija

Mokytojų konferencija įvyko Australijos Lietuvų Dienų pačiame gale, gruodžio 31 d. rytą, Melbournu Lietuvių namų Moterų sekcijoje. Dalyvauti buvo kviečiami visi Australijos lietuvių kalbos mokytojai. Konferencijos programa buvo trumpa, bet turininga. Buvo išklausyti ALB pirmininkės Isoldos Poželaitės-Davis pranešimai, savaitgalio lietuvių mokyklų bei lituanistinių kursų pranešimai, pademonstruota sėkmingos mokymo metodikos pavyzdžiai, išklausyta konferencijoje dalyvaujančių viešnių iš Lietuvos kalbos, apžiūrėta knygų parodėlė ir papietauta.

Prusnienės pasiūlymai

Dalyvavo apie 20 asmenų, daugiausiai mokytojų, suvažiavusių iš Melbourn, Adelaidės, Sydnėjaus, Brisbanės ir dvi mokytojos iš Lietuvos. Pakviesti dalyvauti Jo Ekselencija Telšių vyskupas A. Vaičius bei Lietuvos ministrė pirmininkė K. Prusnienė, bet buvo atsipraše. Todėl buvo nepaprastai maloni staigmena, kai konferencijai įpusėjus, K. Prusnienė visdelto pasirodė ir pakalbėjo apie mokytojų ir kitų profesijų žmonių tarptautinių ryšių galimybes. Tuo reikalu ji ypatingai domisi ir rūpinasi, tam tikslui įsteigusi tarptautinę organizaciją „Talka Lietuvai“, į kurią ji ragino tokius tikslais kreiptis. Ji išvardino visą eilę galimybių, pavyzdžiui, kad vyktų tarp Lietuvos ir Australijos mokytojų bei jų šeimų mainos, kad atvyktų mokytojų ar mokinių grupės į Lietuvą, kad atvyktų mokytojai anglų kalbą mokytį, ir kad Lietuvos anglų kalbos mokytojai galėtų Australijoje pagyventi. Į Lietuvą atvykusiems tokiems tikslais būtų sudaromos atitinkamos sąlygos ir suorganizuojamos kelionės po Lietuvą ir Pabaltijį.

Svietimo tarybos veikla

ALB Svetimo tarybos

pirmininkė, Isolda Poželaitė-Davis, patiekė išsamų savo 18 mėnesių kadencijos veiklos 25 punktų pranešimą. Ji padėkojo Tarybos nariams už gražų bendradarbiavimą ir ypatingai dėkojė, kad neseniai iš Lietuvos atvykusi Gražina Pranauskienė, yra atidariusi naują lietuvių kalbos mokyklą Geelonge ir taip pat sutikusi būti Tarybos nare. Pirmininkė bei kitų Tarybos narių pastangomis į Lietuvą buvo išsiųsta daug mokamosios medžiagos, dažnai nesigailint nei asmeniško išlaidų. Pirmininkė išvardino lietuviškas organizacijas, valdiškas įstaigas ir individus aukojusius knygas ar prisidėjusius prie persiuntimo išlaidų padengimo. Pažymėjo, kad dar turi 1,000 knygų, kurių persiuntimui ieško mecenato. Nuvykusi į Lietuvą pirmininkė buvo užmezgusi ten įvairius ryšius švietimo srityje ir parvežė nemažai knygų ir katalogų mūsų mokykloms. Konferencijos metu buvo galima juos apžiūrėti ar įsigyti. Kai ką ji padovanojo mokykloms. Pirmininkė pranešimas taip pat apėmė Svetimo tarybos pavienių narių veiklą, vadovėlių iš Kanados ir JAV parūpinimą, pranešimus į spaudą, Australijos Lietuvių Fondo,

Krašto valdybos, Adelaidės Lietuvai remti fondo parama, surengtus konkursus, jų mecenatus, finansinę apyskaitą, mokinių statistiką, mokinių susirašinėjimą su Lietuvos mokiniais, atsiklausimus dėl studentų pasikeitimo stipendijų tarp Lietuvos ir Australijos, ALB Svetimo ir kultūros tarybos bendrą radijo projektą. Išgirsta, kad Isolda Poželaitė-Davis yra paskirta Lietuvos Respublikos kultūros ir švietimo ministerijos ryšių su tautiečiais sektoriaus Tarybos nare. Ji taip pat įgaliota atstovauti šią ministeriją Australijos valstybinėse įstaigose, sprendžiant Lietuvos - Australijos bendradarbiavimo švietimo srityje klausimus.

Atvyksta prof. Adomas Butrimas

Pirmininkė pranešė, kad ALB Svetimo tarybos pastangomis, š.m. sausio 20 d. atskrenda į Adelaidę archeologas-istorikas prof. Adomas Butrimas skaityti paskaitas Adelaidės, Flinders, Melbourn universitetuose ir taip pat padėti savaitgalio mokykloms.

Pirmininkei už sąsąbę jos atliktų naudingų darbų ALB Svetimo taryboje savo 18 mėnesių kadencijos bėgyje, buvo nuoširdžiai padėkota ir karštai paplota.

Mokytojų konferencijos dalyviai Melbournu Lietuvių namuose 1990 m. gruodžio 31 d. Sėdi 2-tra iš kairės - p. Kazimiera Prusnienė. Nuotrauka Petro Aro.

„Ateities Zingsniai“ laukia rašinių

Jonei Zitkevičienei buvo išreikšta padėka ir pagarba už ilgametį „Ateities Zingsnių“, redagavimą, kad skatindavo mokinius lietuviškai rašyti. Ji paprašė, kad Adelaidės ir Sydnėjaus mokytojos savo mokinius paragintų rašyti.

(bus daugiau)

ALB Švietimo Tarybos pranešimas Nr. 30

1. Sveikiname Vanessa Milen(SA) ir Edwin Kivejdi(NSW) išlaikiusius valstybinius lietuvių kalbos abitūros egzaminus aukščiausiu pažymiu. Abu surinko 100/100 taškų! Vanessa ir Edwin taip pat laimėjo Pulgio Andriūšo ir Australijos Lietuvių Fondo premijas. Be to jie yra pakviesti dalyvauti abitūros egzaminų komisijos rengiamame pagerbime SA ir NSW valstijose. Rašant šį ALB Švietimo tarybos pranešimą, dar nebuvo paaškiejęs kandidatas/ė geriausiu pažymiu išlaikęs egzaminus Victoria valstijoje.

2. Malonu pranešti, kad Jūratė Vitkūnaitė-Reilly sutiko įeiti į ALB Švietimo tarybos sąstatą. Jos adresas: 107 Camden Rd., Newtown, Vic. 3220, tel. (052) 217862.

3. „Lietuvai remti fondas Adelaidėje“ sutiko apmokėti 4-tos didelės knygų siuntos išlaidas Lietuvos Respublikos Kultūros ir švietimo ministerijai. Dviejų Lietuvą pasiekusių siuntų anglų kalbos vadovėliai ir skaitymo knygos jau prieš mėnesį buvo išdalintos mokykloms turinčioms sustiprintą anglų kalbos kursą.

4. Nuosirdžiai dėkojame Jovitai Sermuntytei - Vosylienei dovanojusiai vertingą dalį savo vyro bibliotekos Lietuvai. Nuosirdi padėka Emilijai Dryžienei, Adelaidės lietuvių mokyklos vedėjai, Kristinai Dundienei ir Julie Jucienei surinkusioms vertingų knygų Lietuvos mokykloms ir darželiams. Knygos bus artimiausiu

laiku išsiųstos į Lietuvą tarpininkaujant „Vilbaros“ bendrovei Vokietijoje.

5. Prof. Adomas Butrimas, vos atvykęs iš Vilniaus, jau spėjo įsitraukti į mokslinę (archeologijos ir istorijos), švietimo (stažuoasis 4 savaites Pietų Australijos vidurinėse mokyklose) ir bendruomeninę veiklą. Darbo ir viešnagės metu talkins Adelaidės lietuvių mokyklai ir Lituanistiniam kursams dėstydamas Lietuvos istoriją. Profesorius atsivežė apie 1,000 skaidrių iš Lietuvos istorijos ir geografijos. Tikimės kad ir kitų valstijų mokykloms pasinaudos jo žiniomis. Tikslią atvykimo datą į Melbourną, Geelongą, Sydnėjų ir gal į Canberą paskelbsime, kai tik paaškieš jo skaitomų paskaitų datos universitetuose.

6. Prašome visų ALB Švietimo tarybos narių skubiai suteikti žinias ALB Švietimo tarybos pirmininkei: Savait.mokyklos ir Lit. kursai:

1. mokinių skaičius savaitgalinėse mokyklose/ Lit.kursuose

2. mokytojų skaičius savaitgalinėse mokyklose/ Lit.kursuose

3. mokytojų adresai dėstantys savaitgalinėse mokyklose/ Lit.Kursuose

4. Ar mokytojų darbas apmokamas/neapmokamas ir t.t.

5. Kur vyksta mokslas ir kada? (adresas)

Isolda I. Poželaite-Davis
ALB Švietimo tarybos pirmininkė

ALK FEDERACIJOS VALDYBOS POSĖDIS

Posėdis įvyko 1991 m. vasario 6 d. Parapijos name, Kensington. Tai buvo pirmasis valdybos posėdis po Federacijos suvažiavimo. Posėdis buvo pradėtas malda, kurią pravėdė Dvasios vadas kun. dr. P. Dauknys. Pirmoje eilėje buvo pareigų pasiskirstymas. Valdybos nariai laike Federacijos suvažiavimo buvo pasiskirstę pareigomis ir šį kartą buvo tik patvirtinta nauja ALK Federacijos Valdyba, būtent: pirmininkas - Valentinas Čižauskas, vice pirmininkas - Edvardas Sidlauskas, sekretorė - Aldona Vyšniauskienė, išdininkė - Aleksandra Volkienė, dvasios vadas - kun. dr. Pr. Dauknys, parengimų vadovai - Antanas Jankevičius ir Juozas Keblys, kompiuterio techninis vadovas - Gintautas Samulis, „Tėviškės Aidų“ redaktorius - Kazys Mioldažys.

ALK Federacijos vardu buvo įteikta J.E. vysk. Antanui Vaičiui asmeninė dovana (sausio 3 d.)

Buvo daug kalbėta ir svarstyta kaip valdyti finansinius reikalus. Už prenumeratą gaunami pinigai

padengia tik pusę visų „Tėviškės Aidų“ išlaidų, tenka organizuoti balių, loteriją, pietūs Lietuvių Namuose. Pirmieji pietūs Federacijai tenka organizuoti šiais metais vasario 17 d. tai yra, per Vasario 16-tosios minėjimą. Visi pasiruošiamieji darbai šioms pietums, kaip pranešė parengimų vadovai, eina tvarkingai.

Rugpjūčio mėnuo yra spaudos mėnuo ir loterija. Laimingų bilietų traukimas numatomas per Tautos Šventės minėjimą, rugsėjo 8 d.

Išsimečius visiems klausimams, posėdis buvo užbaigtas sukalbant malda.

SV. KAZIMIERO SVENTĖ

Siais metais Džiugo Tunto skautai - skautės šv. Kazimiero šventę atžymės kovo 3 d., sekmadienį.

Visi skautai kviečiami dalyvauti šv. Mišiose 12 val. šv. Jono bažnyčioje pilnoje uniformoje. Po šv. Mišių Lietuvių namuose įvyks Kaziuko Mugė, kurioje visuomenė galės nusipirkti baranų ir pyragų, taip pat galės išbandyti laimę daiktinėje loterijoje.

Kviečiame dalyvauti mūsų sueigoje ir padainuoti prie laužo 2.30 val. Mugės pelnas skiriamas Sausio 13-tąją Lietuvoje žuvusių šeimoms paremti.

Laukiame visų Mugėje,
D. Lynikienė
Džiugo Tunto tuntininkė

A. † A. STASYS RASIMAS

Vasario 1 dieną Geelongo negausi lietuvių bendruomenė palydėjo amžinybėn dar vieną lietuvių - Stasį Rasimą.

Stasys Rasimas gimė ir augo Lietuvos Pasvalyje. Ten jis ir baigė vidurinę mokyklą, o karo nublokštas Vokietijon studijavo laivininkystės inžineriją.

Atvykęs į Australiją daugiausia dirbo prie statybos, o laisvu laiku braižydavo laivų planus, bet jų niekam nerodė.

Gyveno vienas, lyg atsiskyrėlis. Stasys labai gerai pažinojo Australijos gamtą ir padarė randamuosius perspektyvus, opelio, kuperio, rūdos ir kitų mineralinių medžiagų, kurių rinkiniai įremini su užrašais - paruošti muziejui.

Mėgo jis jau nuo vaikystės ir meną. Turėdamas laiko jis tapė. Jo nutapyti paveikslai pasiekė Geelongo meno galeriją, o jis pripažintas meninkas, laimėjęs keletą premijų. Daugumoje jo paveikslų atspindėjo lietuviška

dvasia. Sirdyje jis buvo didelis lietuvis.

Stasys Rasimas buvo labai gerai išstudijavęs Lietuvos istoriją. Buvo gerai susipažinęs su pasaulio geografija, bei jo istorija.

Labai pergyveno dėl nutejtančio Australijoje mūsų jaunimo. Jis pergyvendavo dalkoma lietuvių kalba prikišta svetimybų.

Jo vienintėlis troškimas buvo sulaukti Lietuvai nepriklausomybės, bet deja jo gyvybės siūlas nutrūko ir troškimas grįžti Lietuvon neišsipildė.

Stasy, tavo šaknys paliko Lietuvoje, o tavo darbai liko neužbaigti.

Geelongo Liet. Bendruomenės Valdyba reiškia gilią užuojautą tavo giminei Lietuvoje, bei pažįstamiems ir draugams čia.

Kun. dr. Dauknys atlaikė gedulingas mišias ir atsisveikino su velioniu Geelongo Rytų kapinėse.

Alb. Ramoškienė

Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos naujoji valdyba, išrinkta ALK Fed XX Suvažiavime Melbourne Lietuvių namuose 1990.XII.29 su Garbinguoju Ganytoju svečiu iš Tėvynės Lietuvos. Iš kairės naujasis valdybos pirmininkas Valentinas Čižauskas, Aleksandra Volkienė - išdininkė, Jo Ekscelencija Telšių ordinarinis vyskupas ir Lietuvos Vyskupų Konferencijos viceprezidentas Antanas Vaičius, Aldona Vyšniauskienė - sekretorė. Antroje eilėje: kun. dr. Pranas Dauknys - Dvasios Vadovas, Eduardas Sidlauskas - vicepirmininkas, Kazimieras Mioldažys - „Tėviškės Aidų“ redaktorius, Juozas Keblys - parengimų vadovas, Antanas Jankevičius - parengimai. Trūksta Gintauto Samulio „Tėviškės Aidų“ kompiuterio specialisto. Nuotrauką padarė Rimvydas Svambarys.

J. E. Vysk. Antanui Vaičiui - Telšių Vyskupui

Jūsų Ekscelencija,

Australijos Lietuvių Katalikų Federacijos Valdyba reiškia Jums giliausią lietuvišką - katalikišką padėką už Australijos lietuvių išeivių aplankymą. Visos šio žemyno lietuvių katalikų organizacijos ir paskiri vienetai bei kiekvienas lietuvis jaučia tą gilų Jūsų tėvišką rūpestį ir meilę, stiprinančią ir raginančią mus tvirtai stovėti Kristaus ir Tėvynės meilės sargyboje.

Sirdingai dėkojame už Jūsų dalyvavimą ALK Federacijos XX-jame suvažiavime Melbourne, ir už visus Jūsų geros širdies patarimus ir linkėjimus.

Parvežkite Telšių vyskupijos ir visos Lietuvos tikintiesiems šio tolimojo žemyno lietuvių sveikinimus ir linkėjimus greitai sulaukti pilnos Nepriklausomybės ryto.

Linkime Jums, Jūsų Ekscelencija, laimingai grįžti į

mylimą Lietuvos žemę, retkarčiais prisiminti ir mus, ir dar ilgai vadovauti mūsų broliams ir sesutėms laisvoje Tėvynėje.

Visada su Jumis Kristuje,

Valentinas Čižauskas
ALK Federacijos valdybos pirmininkas

Kun. dr. Pr. Dauknys
ALK Federacijos Dvasios vadas

1991 m. sausio mėn. 30 d.
Melbourne, Australija

ATSIŪSTA PAMINĖTI

1991 metų kalendorius, 192 puslapių, knygos formato, eina XVII metai. Išleido Toronto Prisikėlimo Parapijos Ekonominė Sekcija, paruošė Stasys Prapapas. Tiražas 3,000 egz. Daug įvairių straipsnių, patarimų, humoro, išminties krislių, eilėraščių, jų tarpe ir mūsų poetas Juozas Mikštas su savo kūrybos „Pabėgėlio rūpesčių“.

VARPAS

Sporto klubas „Varpas“ kviečia visus narius ir draugus į savo ruošiamą „Barbeque“ atšvęsti sėkmingai praėjusią 40-tą Sporto Šventę. Susitikime Heidelbergo „Banksia Park“ sekmadienį vasario 24 d. nuo 12-tos valandos. Klubas parūpins maistą o gerimus patys atsiveškite.

MLSK „Varpas“ valdyba

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Gavėnia prasidėjo vasario 13 d., taip pat ir Didįjį Penktadienį, Australijos vyskupų nustatymu, pasninkas - susilaikymas nuo mėsos, o visais kitais gavėnios penktadieniais - atgailai kiekvienas pasirenka kas jam geriausiai tinka: malda, susilaikymas nuo mėsos ar gardumynų, pagalba artimui - sergantiems, seneliams.

L. atrobe Valley, Sale ir apylinkių lietuviams Lietuvos Nepriklausomybės Šventės pamaldos vasario 23 d. šeštadienį, 12 val. Servacijaus ir Alvinos Sabrinskų viloje, Tambo Road, Moe. Po pamaldų iškilmingas minėjimas.

Geelonge Lietuvos Nepriklausomybės Šventės pamaldos vasario 24 d. sekmadienį šv. Jono bažnyčioje 9.30 val. Organizacijos dalyvauja su vėliavomis. Po pamaldų Lietuvių namuose iškilmingas minėjimas.

Monika Narušienė iš Cronulla užprašė šv. Mišias už Lietuvos 15 kankinių, kuriuos sovietų kareiviai

nužudė Vilniuje ir buvo aukotos vasario 11 - Marijos apsireiškimo Liurde metinėje šventėje, ir aukoję \$50 dėl Vilniuje tragiškai žuvusių kankinių šeimoms paremti fondui.

A.A. Zigmą Jokūbaitį laidojant, už jo vėlę šv. Mišioms aukoję: J.L. Alminauskai, Z. Augaitis, A.E. Bakaičiai, J. Balčiūnas, I. Budrys, E.V. Čižauskai, E. Dainutienė, M.D. Didžiai, O. Duawen, Elena, L.J. Dziukas, S. Grybienė, J.A. Jankevičiai, P.D.V.V. Jokūbaitiai, T.J. Jurgelaitiai, A. Kalvaitienė, J.L. Kebliai, Klimienė, D.K. Lynikai, Z.G. Mackevičiai, E. Markonienė, P. Mažylis, K.A. Mieladaičiai, L. Milvydienė, J.P. Mulevičiai, B. Naujokaitienė, L. Padgurskis, E.B. Pankevičiai, E.J. Perlibachai, J.J. Petraičiai, Petrauskas, L.S. Pikeliai, Z. Pranckūnienė, B. Prašmutaitė, M. Prašmutienė, S. Rastutis, F.A. Ročius, L.G. Samsonai, S. Sikorskis, O.J. Skimbirauskas, J.A. Stankevičiai, H. Statkuvienė, S. Steponavičienė, R.E. Semetai, V. Sukevičius, Pr. St. Svambariai, J.B. Tamošiūnai, J.J. Valaičiai, J.M. Vencakai, M. Verbylienė, E. Veremčiukas.

Parapijos išlaikymui bendra suma vokeliais aukoję: po \$70 A. Barila, A.L. Pranckūnai, V. Simankevičius; \$50 A. Uoselis, \$40 A.V. Bieliauskai, \$20 Gabrilaitis. Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkoju, ir visiems kartu prisijungusiems „Tėviškes Aidas“ 1991 metų prenumeratas.

Kun.Pr. Dauknys

Aukos Australijos Lietuvių Fondui

\$100 B. Viduolis (150) - NSW.

Per mūsų įgaliotinį Sydnejuje B. Stašionį gauta: A.A. L. Stašionienė mirus vietoj gėlių - \$25 P. Donielienė (226), \$20 V. ir J. Ramanaukai (230). \$75 P. Donielienė (301) - jos vyro A.A. Povilo atminimui.

A.A. Zigmui Jokūbaitiui Melbourne mirus, vietoj gėlių - po \$20 Melbourne Dainos Sambūris (130), A.B. Staugaičiai (360), V.J. Juškai (65), J. Sniras (440), J. Balčiūnas (1330), H.D. Antanaičiai (85), A.A. Kesminai (285), J. Balbata (345), V.R. Savickai (100) ir V.G. Ališauskai (880). Po \$10 A.J. Simkai (75), E. Margan-Marganavičius (145), J. Bruožis (37), V. Lazauskas (132) ir P. Morkūnas (210).

Nuoširdus ačiū visiems už aukas.

Vincas Ališauskas
AL Fondo išdininkas

Melbourno lietuvių biblioteka

Gautos knygos: „Literatūra ir kalba“, Maironis, XXI, Lietuvos Mokslų akademijos, Lietuvių kalbos ir literatūros instituto leidinys. Vyr. redaktorius J.Lankutis, Vilnius 1990. „XX amžius: Lietuvos valstybingumo problemos“, sudarė Girvydas Duoblys, recenzavo istorijos mokslų kandidatas A.Bumbliauskas, Kaunas „Sviesa“, 1990. St.Steponavičienė iš savo asmeninės bibliotekos paaukojo svarų pundą vertingų knygų. J.Sniras aukoję „Kryžių kalnas“ albumėlį iš serijos „Lietuvos paminklai“, 1990. V.Sidabro dovana „Esi tik viena“, rinktinė apie motiną, sudarė Danutė Venclovaitė, Vilnius 1990.

Nuoširdi padėka!

ALB Melbourne Apylinkės metinis narių susirinkimas

Įvyks šių metų kovo mėnesio 17 dieną 2 val. 30 min. p.p. Melbourne Lietuvių namuose.

Susirinkimo dienotvarkė:

- 1) Susirinkimo atidarymas ir susirinkimo pirmininko rinkimas;
- 2) Susirinkimo Sekretoriaus ir Mandatų komisijos rinkimas;
- 3) Pereito susirinkimo protokolo skaitymas ir jo priėmimas;

- 4) Valdybos pirmininko pranešimas;
  - 5) Valdybos išdininkės pranešimas;
  - 6) Kontrolės komisijos pranešimas;
  - 7) Pasisakymai dėl pranešimų;
  - 8) Apylinkės valdybos rinkimai;
  - 9) Kontrolės komisijos rinkimai;
  - 10) Pasiūlymai dėl veiklos pagerinimo;
  - 11) Naujos valdybos rinkimų rezultatų paskelbimas;
  - 12) Susirinkimo uždarymas.
- ALB Melbourne Apylinkės valdyba

A. † A. Julijai Gražienei

Mirus, nuoširdžiai užjaučiame dukrą Niną Zemaitienę, anukes ir kitus šeimos narius, netekusius mylimos mamos ir senelės.
Melbourno Lietuvių Katalikų Moterų D-jos narės

A. † A. ZIGMAS JOKŪBAITIS

Vis dažniau apsilanko mirtis mūsų gretose, pasiimdama dažnai jau ir tuos, kurie į šį kraštą atvyko gana jauni.

Vienas iš tų ir yra Zigmąs Jokūbaitis, kuris numirė sausio 30 d. sulaukęs 65 metų amžiaus.

Zigmąs gimė 1925 m. ūkininko šeimoje prie Tauragės miesto. Baigęs pradžios mokyklą, mokslą tęsė Tauragės gimnazijoje. Užėjęs karas ir bolševikų okupacija viską suardė ir aukštojo mokslo nebegalėjo siekti.

Pirmieji bolševikų okupacijos metai aiškiai parodė jų veidą, todėl ir Zigmąs įsijungė į tą daugelio tūkstančių lietuvių srovę, kuri pasirinko Vakarus, kad išvengus naujo teroro. Karo pabaigos Zigmąs sulaukė Vokietijoje.

Po paliaubų iki emigracijos tarnavo amerikiečių kariuomenės pagalbinėse lietuviškose kuopose. Taip pat įsijungė į lietuvišką kultūrinį gyvenimą, ypač dalyvaudamas chore, nes Dievo apdovanotas geru, gražiu balsu ir labai gera klausa. Susipažino su jauna lietuvaitė Genovaitė Valtaitė ir draugystė buvo apvainikuota žiedų šmainymu. Jų moterystės ryšį palaimino 1947 m. melbourniškams gerai pažįstamas kun. Pr. Vaseris. Prasidėjus emigracijai, jaunoji Zigmąs šeima, jau padidėjusi dviem gražiais berniukams, pasirinko Australiją 1949 metais. Apsistojo Melbourne, kur dirbo Serumo laboratorijoje. Tarnybą atlikdavo gerai ir stropiai, todėl vadovybės buvo aukštai vertinamas. Melbourne kūrimosi rūpesčius praskaidrino naujai į pasaulį atėjusi maloni dukrelė Aldona.

Atėjo pensijos laikas. Atrodė, kad galės praleisti dar daug gyvenimo sauleidžių metų, nekaršinant jokių rūpesčių, nes gražiai įsikurta, vaikai išmokyti, gyvenimui paruošti, gerai įsikūrę. Poilsis tikrai užtarnautas. Deja, kitaip buvo lemta. Sausio 21 d. ištiko Zigmą stiprus širdies priepuolis, nuvežtas į ligoninę sąmonės neatgavo ir sausio 30 d.

vėlai vakare iškeliavo amžinybėn. Žmona Genovaitė neteko brangaus vyro, vaikai neteko rūpestingo ir gero tėvo, o lietuviška Melbourne kolonija aktyvaus ir sąmoningo nario.

Zigmąs dalyvavo abiejose Melbourne chortose ir kiek galėdamas nepraleisdavo lietuviškų parengimų. Buvo lietuvių klubo narys. Jo lentynas puošia lietuviška enciklopedija ir daugybė knygų. Daug turėjo praktiško patyrimo ir sugebėjimo. Bet didžiausias Zigmąs nuopelnas yra, kad jis su savo žmona Genovaitė išaugino gražią lietuvišką šeimą, susipratusius lietuvių, kuris aktyviai dalyvauja lietuviškose pareigose.

Laidotuvių rožančius buvo atkalbėtas kun. dr. Pr. Daukniui vadovaujant. Atsisveikinimo žodžius tarė L. Padgurskis - Bendruomenės vardu, Br. Staugaitienė - Dainos Sambūrio vardu, K. Mieladaičiai - Parapijos choro vardu, Vl. Bosikis - Lietuvių klubo vardu.

Gedulingos laidotuvių pamaldos buvo šv. Jono bažnyčioje, kurias atnašavo kun. dr. Pr. Dauknys. Parinktas giesmės giedotojų jungtinis Parapijos ir Dainos Sambūrio choras. Palaidotas Fawknere kapinėse. Laikė rožančius ir laidotuvių pamaldose dalyvavo labai daug žmonių, tai tas rodo, kad Zigmąs turėjo daug draugų ir pažįstamų.

Tegul Viešpats duoda Tau Zigmui amžiną atilsį ir ramybę dangiškoje karalystėje. S.M.S.

A. † A. Zigmui Jokūbaitiui

Stagiai ir netikėtai iškeliavus amžinybėn Jo sūnus fil. Zigmą ir fil. Paulių, dukrą Aldoną bei jų šeimas ir žmoną Genovaitę bei gimines ir artimuosius giliai užjaučia ir kartu liūdi.

Korp. „Romuva“

A. † A. Zigmui Jokūbaitiui

Mirus, žmoną Genutę, dukrą Aldoną, sūnus Algį ir Zigmą, bei jų šeimas, nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdiame.

M.A. Svedai
N.J. Venclovai ir šeima

Mirties Angelui pašaukus Amžinybėn

A. † A. Zigmą Jokūbaitį

gilaus skausmo valandoje nuoširdžiai užjaučiame jo mylimą žmoną Genovaitę, dukrą Aldoną, sūnus Zigmą ir Paulių su šeimomis ir kartu liūdiame.

Zigmąs ir Genė Mackevičiai

A. † A. Zigmui Jokūbaitiui

iškeliavus amžinybėn, nuoširdžiai užjaučiame jo šeimos narius ir reiškia

A. Stankūnaitių šeima

Gedulingos pamaldos Perth'e

Gedulingos pamaldos įvyko vasario 3 d. 11.30 val. St. Merry Katedroje Perth'o Centre. Pamaldos suorganizavo Perth'o lietuvių grupė E. Jaudėgienė, I. Čižeikienė, A. Čižeika ir S. Steckis, už žuvusius tautiečius lietuvius ir latvius Vilniuje ir Rigoje, kai rusų-bolševikų tankai įsilažė į abi sostines.

Pamaldose dalyvavo įvairių tautybių, bet vėliavos buvo įneštos tik dvi australų ir lietuvių. Latvijos vėliava buvo atnešta paveltuotai, nemažas latvių būrys kartu meldėsi už savo tautiečius. Katedra buvo pilnutėlė užpildyta lietuviais, latviais, australais, krovatais net ir daug lenkų atėjo pasimelsti už Gorbaciovo armijos nužudytus tautiečius.

Sv. Mišias atnašavo Vyskupas australas M. Heale ir du kunigai Katedros klebonas kun. Ožanskis ir lietuvių kilmės kun. Rutkauskas. Ekumeninę maldą skaitė B. Steckis angliškai ir lietuviškai. Vyskupas Heale tai dienai pritaikytam pamoksle apibūdino A. Čižeiko sustatytą istorinį aktą apie lietuvių tautą, kiek yraji išskentėjusiuos savo rytų kaimyno rusų. Vyskupas baigdamas pamokslą prašė visus būti draugiški su lietuviais ir užjausti vargstančią lietuvių tautą.

Tuoju po pamaldų ne mažas būrys lietuvių ir net kitataučių susirinko į Lietuvių namų salę, kur buvo kviečiami ta proga pasivaistinti kavute ir skaniais pyragaičiais, kurios pagamino E. Jaudėgienė ir A. Steckienė. Prie kavutės visi dalyviai dalinosi įvairiais išpūdžiais. Vėliau buvo pravesta loterija dėl Pabaltiečių komiteto finansinės paramos. Daug kas aukėjo būtent po \$5 J. Kuzmickienė, V. Repševičienė, Gustienė, O. Liutikienė, O. Laurinavičienė ir B.

Steckis. Po \$10 I. Čižeikienė ir P. Steckis. Suaukota viso \$50. Iš loterijos surinkta pinigais \$89.50 - viso \$139.50.

Visų organizatorių vardu B. Steckis nuoširdžiai padėkojo visiems dalyviams už nuoširdumą ir dalyvavimą bažnyčioje ir salėje, taipogi nuoširdžiai dėkojame visiems, kurie aukėjo Vyskupui už iškilmingas Mišias.

Balys Steckis

GEELONGAS

Vasario 16-tosios Lietuvos Nepriklausomybės Šventės minėjimas Geelonge bus švenčiamas sekmadienį, vasario 24d. sekantiai:

9.30 val. ryto pamaldos Sv. Jono bažnyčioje. Organizacijos pamaldose ir Lietuvių namuose dalyvauja su vėliavomis ir uniformomis. Pakviesti DLK Vytenio kuopos šauliai iš Melbourne ir kiti svečiai.

Po pamaldų visi vyksime į Lietuvių Namus, kuriuose minėjimas vyks sekancia tvarka:

1. Paskaitą skaitys viešnia iš Lietuvos p. I. Pupinienė
2. Pasisakymai
3. Meninė dalis, kurią atliks Geelongo lietuvių choras
4. Pietūs. Juos paruos bendruomenės Moterų draugija.

Nelengvas buvo ir yra lietuvių tautos kelias į Nepriklausomybę. Nerimo ir vilties varpas kviečia mus visus telktis ir dirbti.

Apylinkės Valdyba nuoširdžiai kviečia visus Geelongo ir apylinkės lietuvius dalyvauti minėjime.

A.L.B. Geelongo
Apylinkės Valdyba

PIGIAUSIOS KELIONĖS Į UŽSIENĮ

Kainos į ten ir atgal

Į Vilnių, Kauną, Palangą	(per Singapūrą)	nuo	\$1900
Į Vilnių	(per Tokyo)	"	\$2000
Į Vilnių	(per Varšuvą)	"	\$2100
Į Vilnių	(per Vokietiją)	"	\$2350
Į Europą	(per Vilnių)	"	\$2000
Į Frankfurtą		"	\$1570
Į Los Angeles	(per NZ, Havajus)	"	\$1280
Į Čikagą	"	"	\$1500
Į Kanadą	"	"	\$1800
Aplink Pasaulį		"	\$2280

- Jūsų kelionės pasisekimas priklauso nuo gero organizavimo.
- Nekeliaukite nežinomais keliais-nerieš gailėtis.
- Mano 30 metų kelionių tvarkymas-jūsų sėkmės garantija.
- Draudimas savęs ir bagažo, nuolaida 10%.

Dokumentas į Lietuvą ir iškvietimui giminių tvarkau veltui.

Alg.Zilinskas
Concorde International Travel (IATA)
541 King Street, W.Melbourne 3003
Tel. 321 6840 Vak. 572 2172

REMKIME TAUTOS FONDA.

nes tai yra pagrindinis pasaulinio mastu organizuotas lėšų telkimas kovai už Lietuvos valstybinę tautinę ir kultūrinę laisvę.

REMKIME LIETUVOS LAISVĖS IŽDA

nes čia sukaupti pinigai atiteks Lietuvai: kada išsivaduos iš pavergimo. Paremiant testamentiniu būdu būtina sąlyga įrašyti tikslų Tautos Fondo pavadinimą angliškai - Lithuanian National Foundation. Inc. (Tautos Fondas). Nepamirškime - remdami Tautos Fondą ir Lietuvos Laisvės Iždą - jungiamės su kovojančia Lietuva.

Tautos Fondo Atstovybė Melbourne

ALB Krašto valdybos atsišaukimas

Ryšium su tragiškais įvykiais Lietuvoje, ALB Krašto valdyba skatina visas Apylinkių valdybas, Seniūnijas ir visus Australijos lietuvius imtis rimtos akcijos paveikti Australijos politinius, spaudos, radijo bei televizijos sluoksnius, iškeliant Sovietų Sąjungos skriaudą Lietuvai ir Pabaltijui.

Taip pat reikalinga paveikti ir plačią Australijos visuomenę kuri galėtų mūsų siekius paremti.

Daug yra metodų kaip tokias akcijas galima pravesti, ir ne visos reikalauja didelių skaičių žmonių, išlaidų bei organizavimo, pav.:-

1) Laiškais ir asmeniai kreiptis į vietinius federalinio parlamento bei senato atstovus prašant jų iškelti Lietuvos klausimą Parlamente, reikalaujant, kad Australijos valdžia pripažintų demokratiškai išrinktą Lietuvos vyriausybę. Kreipiantis reikia: -

(a) Pabrėžti, kad Lietuvos nepriklausomybė nėra vien Sovietų Sąjungos vidaus problema, bet yra viso pasaulio reikalas.

(b) Pabaltijos problemų išsprendimas yra paskutinis antrojo pasaulinio karo baigimo veiksnys.

2) Ruošti pakartotinas demonstracijas bei vigilijas prie Sovietų ambasados ir konsulatų ir kitose vietose, kur būtų galima atkreipti spaudos, televizijos bei publikos dėmesį. Kitos tinkamos vietos būtų prekybos kompleksai, miesto aikštės, ir t.t. Kad, būti efektingiems reikia tik kelių žmonių su vėliava ir pora atitinkamų plakatų, ir tinkamos literatūros (žūr. Nr. 3). Tokios demonstracijos ypatingai tiktų gerai angliškai kalbančiam jaunimui.

3) Paruošti ir atspausdinti atsišaukimo lapelius SOS LITHUANIA ir juos paskleisti prekybos centruose, gatvėse ir t.t. laike demonstracijų, tuo siekiant paveikti viešąją nuomonę. Lapelio skaitytojas turėtų rasti patarimų ką jis gali daryti pagelbėti Lietuvai.

Būdami Australijos piliečiai, mes turime prągą ir prievolę paveikti Australijos politinę nuomonę. Ant to ir turime koncentruotis.

Kankinių atminimui

Pabaltiečių komitetas Melbourne vasario 10 d. sekmadienį suorganizavo Ekumenines pamaldas Anglikonų šv. Povilo katedroje miesto centre sausio mėnesį Vilniuje ir Rygoje nužudytų kankinių atminimui. Pamaldos prasidėjo 2 val. ir pilna katedra buvo pabaltiečių ir svečių. Lietuvišką ornamentinį kryžių nešė procesijoje prie altoriaus mūsų Džiugo tunto skautai: Girius Antanaitis, Adomas ir Michael Firinauskai ir Paulius Kviecinskas, o garbės sargyboje lydėjo daug skaučių ir skautų uniformuotų, taip pat pamaldose buvo daug lietuvių pasipuošusių tautiniais rūbais. Po įžaginės giesmės kun. Pr. Daukny paskaitė ištrauką iš šv.

Povilo laiško, latvių dekanas kun. A. Grossbachs, latvaitės ir lietuvaitės skaitė maldas už kankinius. Prof. kun. Paul Duffy - jėzuitas, tarė nukankintų lietuvių ir latvių atminimui išpūdingą pamokslą. Kun. Stasys Gaidelis SJ skaitė pabaltiečių kankinių atminimo maldas. Balys Stankūnavičius ir Janis Delins tarė padėkos žodžius. Pamaldos baigtos vargonams grojant Pabaltiečių himnus. Salia gausių Pabaltiečių vėliavų buvo ir Lenkijos tautinė vėliava su garbės palyda. Dvasinę kovą prieš smurtą gražiai išreiškė pamokslininkas šv. Povilo žodžiais: „Būkite tvirti Viešpatyje ir jėgalybės jėga“ Stiprumo reikia, nes kova yra smarki. Bet jėgas, kurių mums trūksta, gali suteikti tik Kristus ir jo malonė!

AUSTRALIJO RAJONO

CENTRINĖ VALDYBA

AUSTRALIJO LIETUVIU JAUNIMO DĖMESIUI

Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjunga kviečia lietuvių jaunimą, norintį atstovauti Australiją ateinančiame VII - ame Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese, atsiųsti savo pareiškimus ALJS centrinei valdybai. Valdybos adresas: 26 Phoenix Street, South Yarra, Victoria, 3141. Pareiškimai bus priimami iki šių metų kovo 4 dienos.

VII Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas vyks nuo 1991 m. gruodžio mėn. 18 dienos iki 1992 m. sausio 8 dienos Pietų Amerikoje. Renkamų kongreso atstovų amžius nuo 18 iki 35 metų. Prie pareiškimų prašome pridėti trumpą savo biografiją, išryškinant jūsų veiklą lietuvių bendruomenėje. Atstovai reprezentuos Australiją Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Suvažiavime. Be to, Suvažiavime galės dalyvauti ir stebėtojai, kuriems bus leidžiama pasisakyti diskusijose, tačiau jie neturės balsavimo teisės.

Visi kiti Kongreso dalyviai, kurie nėra rinkti atstovai ar stebėtojai, galės dalyvauti kituose Kongreso programos rengimuose, išskyrus Suvažiavimą. Smulkesnė informacija dalyviams ir turistams bus suteikta vėliau.

Atstovų ir stebėtojų rinkimai vyks ALJS specialiam suvažiavime šių metų kovo mėn. 30 dieną Melbourne Lietuvių namuose nuo 9 iki 17 valandos. Kiekvienas kandidatas į atstovus privalo paruošti trumpą paskaitėlę kuria nors lietuvių liečiančia tema. Gavusi pareiškimą, temas kandidatams parinks ALJS valdyba.

Norintys gauti daugiau informacijos gali skambinti telefonais:

(03) 8273641 arba (03) 8071478

VII PASAULIO LIETUVIU JAUNIMO KONGRESAS

VII CONGRESO MUNDIAL DE LA JUVENTUD LITUANA
VII CONGRESSO MUNDIAL DA JUVENTUDE LITUANA

MUSŲ VIENYBĖ, TAUTOS STIPRYBĖ